

Kettősvak, placebó-kontrollált ételprovokáció gyermekeknél

Dr. Szíjjártó László^{1,2}, dr. Virághalmi Aranka¹, dr. Bereczky Judit¹, dr. Keszei Károly¹, dr. Szalai Zsuzsanna³

¹Karolina Kórház Gyermekosztály, Mosonmagyaróvár

²Sionsberg Ziekenhuis Gyermekosztály, Dokkum (Hollandia)

³Karolina Kórház Mosonmagyaróvár, Allergológia

Az ételallergiák diagnosztizálása komoly kihívást jelent mind az orvos, mind a beteg számára. A hazai gyakorlatot külön nehezíti az emelt összegű családi pótlék és meghosszabbított GYES kapcsolódása a diagnózishoz. Ez azon túl, hogy jelen formájában értelmetlen és igazságtalan, jelentősen befolyásolja az orvos és a szülők motiváltságát a pontos diagnózis felállítására.

Ugyanakkor, főleg a súlyos ételallergia az életminőséget bizonyítottan jelentősen rontó krónikus betegség, s emiatt a pontos diagnózisra való törekvés kifejezetten kívánatos.

A legpontosabb, legspecifikusabb diagnosztikus eszköz a szakirodalom és a szakkönyvek szerint is a kettősvak, placebó-kontrollált ételprovokáció (KVPÉP). Betegszelekciótól függetlenül ezzel a módszerrel az allergiásnak vélték 30–60%-ánál zárható ki az étel okozta allergia. Nem ritka, hogy az anamnézis vagy a nyílt provokációs vizsgálat alapján egyértelműen allergiásnak vélték esetében is a kettősvak vizsgálat negatív eredménnyel zárul. Ez a vizsgálati módszer különösen alkalmas a viszonylag gyakori orális allergia szindrómások (OAS) és a nem IgE-mediált késői allergiás reakciót mutató betegek pontos diagnosztizálására, valamint a heves reakciót produkáló súlyos allergiásoknál a küszöbdózis meghatározására.

A vizsgálat nem veszélyesebb mint a nyílt provokáció és minden olyan kórházban elvégezhető, ahol akut betegek ellátására alkalmas gyermekosztály van. Hátránya, hogy munka- és időigényes.

Jelen közlemény nem titkolt célja, hogy bemutatva a mosonmagyaróvári Karolina kórház

eredményeit, elősegítse a módszer elterjedését a hazai gyermekgyógyászatban, hozzájárulva ezzel az ételallergia-kezelés minőségének jelentős javulásához.

A vizsgálat bevezetése

A mosonmagyaróvári Karolina kórház gyermekosztályán évek óta végeztek nyílt provokációs vizsgálatokat gyermekeknél tejjel és tojással. A kettősvak, placebó-kontrollált módszert a hollandiai groningeni egyetemen (UMCG) kifejlesztett receptek és az Isala Kliniek (Zwolle), illetve Sionsberg Ziekenhuis (Dokkum) kórházában alkalmazott protokollok és tapasztalatok átvételével vezettük be.

A receptek és protokollok teljes magyar fordítását megbeszéltük a vizsgálatot végző munkacsoport tagjaival (gyermekorvosok, allergológus, dietetikusok, szakács és ápolónők), külön figyelmet szentelve a súlyos anafilaxiás reakció ellátásának (szimulációs gyakorlat).

Közel 2 hónapos előkészítés után már képesek voltunk tej, tojás, szója, mogyoró, földimogyoró és liszt kettősvak, placebó-kontrollált vizsgálatára a hollandiai kórházakhoz hasonló garantált minőséggel. Mindez köszönhető volt az orvoskollegák szakmai felkészültségének és kollegialitásának és a dietetikusok, ápolónők rendkívüli motiváltságának, továbbá a kórházvezetés rugalmasságának, nyitottságának.

Eredmények

2009 vége és 2011 tavasza között 20 alkalommal végeztünk KVPÉP vizsgálatot 17 olyan gyermeknél, akiknél az anamnézis, illetve a

1. táblázat:
Kettősvak, placebo-
kontrollált étel-
provokációs
vizsgálatok
eredményei

	tej	tojás	mogyoró	földimogyoró
összes vizsgálat	13	5	1	1
pozitív	7	3	0	0
negatív	6	2	1	1

korábban elvégzett nyílt provokáció alapján az ételallergia valószínűnek tűnt.

A vizsgáltak 47%-a (8) fiú volt, átlagéletkoruk 8 év (3–16 év). Az elvégzett vizsgálatok megoszlása ételek szerint: tej 13, tojás 5, földimogyoró 1, mogyoró 1. A 20 KVPÉP vizsgálatból 10 (50%) zárult negatív eredménnyel, kizárva az étel okozta allergia lehetőségét. A pozitív eredményt mutató KVPÉP vizsgálatok ételek szerint: tej 13-ból 7, tojás 5-ből 3, mogyoró 1-ből 0, földimogyoró 1-ből 0 (1. táblázat).

A vizsgálatok során 3 alkalommal (15%) tapasztaltunk heves allergiás reakciót hányinger, rhinitis, kiterjedt urticaria, bőrpír és kifejezett obstruktív légzészavar kombinációjaként, egyszer tojás- és két alkalommal tejterhelés során. A tünetek antihisztamin és salbutamol adására 1-2 órán belül szűntek. Egy alkalommal adtunk adrenalin im. Keringési zavar egy esetben sem alakult ki.

A negatív eredményt mutató betegek mind-egyike sikeresen elhagyta az eliminációs diétát.

A pozitív betegek közül egy gyermek nagy dózisu tejjel spontán szűnő orális allergia szindrómával reagált, így nála is sikerült a szigorú tejmentes diétát elhagyni. Egy, tojásra csak enyhe bőrtüneteket mutató beteg is panaszmentessé vált a diéta feloldása után.

Egy 11 és egy 14 éves tejallergiás betegünk-nél orális tolerancia indukciós kezelést terve-zünk. Ez a kezelés a szakirodalmi adatok és kez-deti tapasztalataink alapján rendkívül jó ered-ménnyel kecsegtet. A kezelték 80–90%-ánál, sú-lyos ételallergiások esetében is, pár hónap alatt elérhető a diéta teljes vagy részleges feloldása.

Összefoglalás

Eredményeink a szakirodalmi adatokhoz ha-sonlóan igazolják, hogy az anamnézis vagy nyílt provokáció alapján ételallergiásnak vélt betegek jelentős részénél nincsen vagy csak enyhe tüneteket mutató, szigorú diétát nem igénylő ételallergia van. Munkánk a moson-magyaróvári Karolina Kórházban a hollandiai tapasztalatokkal megegyezően bizonyította, hogy az ételallergia-diagnosztika jelenleg leg-magasabb minőségű módszere – a kettősvak, placebo-kontrollált ételprovokáció – rövid idő alatt bevezethető és biztonsággal alkalmazha-tó gyermekfekvőbeteg osztállyal rendelkező bármilyen méretű kórházban.

A módszer elterjedése a hazai gyermek- és felnőttellátásban azon túl, hogy jelentősen ja-vítaná a minőséget, az egészségügyi költségek csökkenéséhez is vezethetne, és lehetővé ten-né jó minőségű tudományos vizsgálatok elvég-zését. A Karolina Kórház ételallergia-centruma alkalmas a szükséges ismeretek átadására és kész együttműködni bármely érdeklődő intéz-ménnyel. ■

Elérhetőségeink:

Cím

Karolina Kórház, 9200 Mosonmagyaróvár, Régi Vámház tér 2.

Telefon

+36-96/574-600

E-mail

szijjarto@feverphobia.com
szalaizs@mail.karolinakorhaz.hu